

SUMMARY

The author reveals the content and the advantages of the group of intermediate exchange rate regimes. The conditions and factors of the adopting of the regime of pegged exchange rate within horizontal bands in the Countries of Central and Eastern Europe are discussed. The perspectives of the exchange rate policy in the Republic of Belarus are determined.

Keywords: exchange rate band, exchange rate, horizontal corridor mode.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ ТРАНЗИТИВНИХ ЕКОНОМІК КРАЇН ПСЄ ТА СНД В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ КРИЗИ

Левченко Д.О., аспірант кафедри «Міжнародна економіка» ДонНУ

Стабільність фінансових систем більшості країн ПСЄ та СНД знаходиться під впливом ситуації у євро зоні у зв'язку з тим, що висока частка експорту цих країн орієнтована на цей сектор світової валютної системи. Наприклад, спреди CDS цих країн знаходяться у прямій залежності від спредів євро зони. Валюти цих країн також мають більш тісний зв'язок з євро зоною, ніж з іншими ринками, що формуються, на відміну від країн Азії, Латинської Америки, Близького Сходу та Африки, які стали більш незалежними від провідних валют світу.

Після початку глобальної фінансової кризи 2008 р. на відміну від інших регіонів світу в країнах ПСЄ та СНД продовжує спостерігатись вплив транснаціонального банківського капіталу. Причинами цього факту є декілька факторів, включаючи зменшення попиту на кредити, дефіцит фондів, збільшення регуляторних вимог до банків з боку країн, що приймають.

Дослідженню проблем розвитку світового банківського бізнесу присвячені роботи Руденко-Сударевої Л., Алексеєнко М., Геєця В., Денисенко М., Дзюблюк О., Жилінської О. та інших.

Метою даної роботи є визначення тенденцій розвитку банківського сектору транзитивних економік країн ПСЄ та СНД в умовах глобальної кризи.

Не дивлячись на продовження кризових трендів в цілому в цьому регіоні, в країнах з високою часткою внутрішньої банківської власності та великими внутрішніми ринками, таких як Польща, Росія та Туреччина, останні місяці спостерігається зростання кредитування (рис. 1-2).

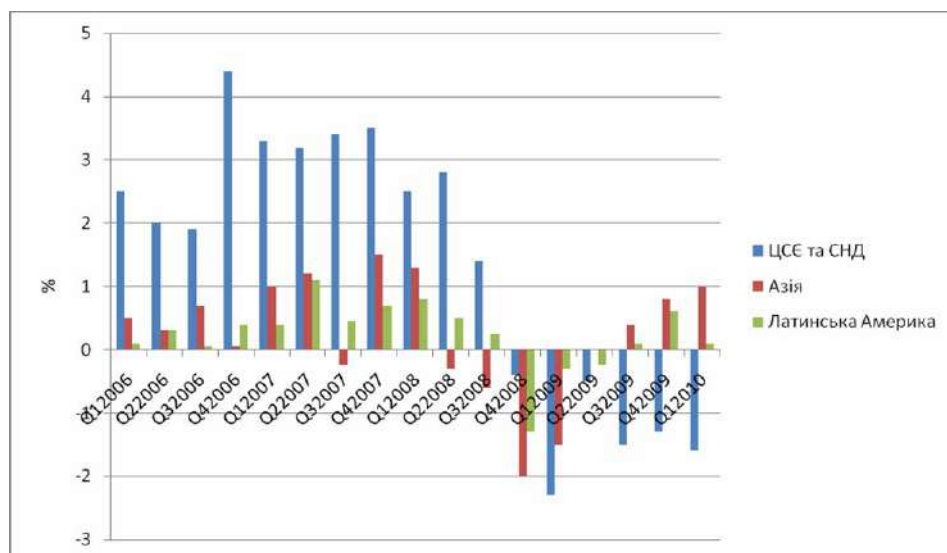
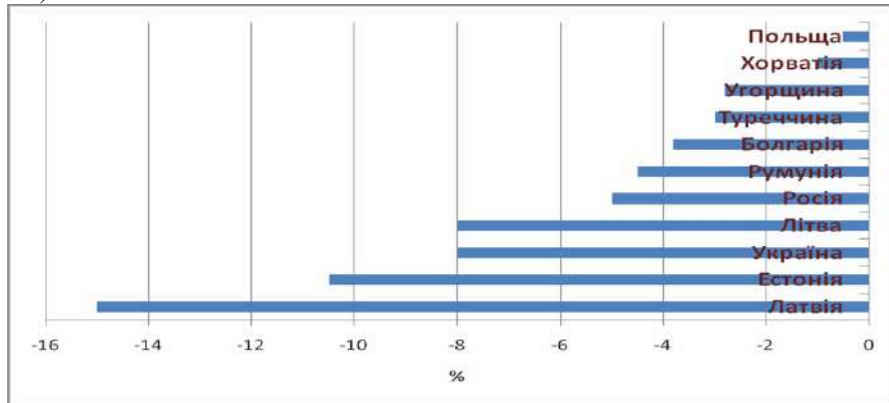

Рис. 1. Транснаціональні банківські потоки по регіонах світу, % до річного ВВП

Аналізуючи роль банківського сектору у формуванні реального ВВП транзитивних економік, слід зазначити перш за все його невисоке значення (в середньому на рівні 25-30% весь аналізований період) та в цілому його позитивну динаміку по всіх країнах цієї групи (рис. 3).

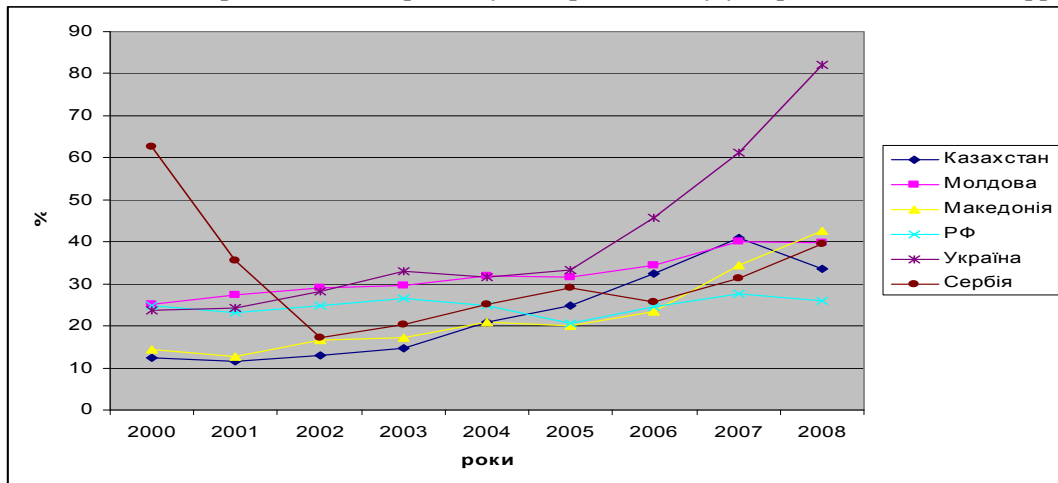
ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Ставки по депозитам по всіх аналізованих країнах цієї групи значно перевищували середні значення по розвинутих країнах (від 4% у Російській Федерації до 24% у Македонії), що свідчить по перше про високі темпи інфляційних процесів, по друге – про незаповнений досі дефіцит капіталу на цих ринках (рис. 4).

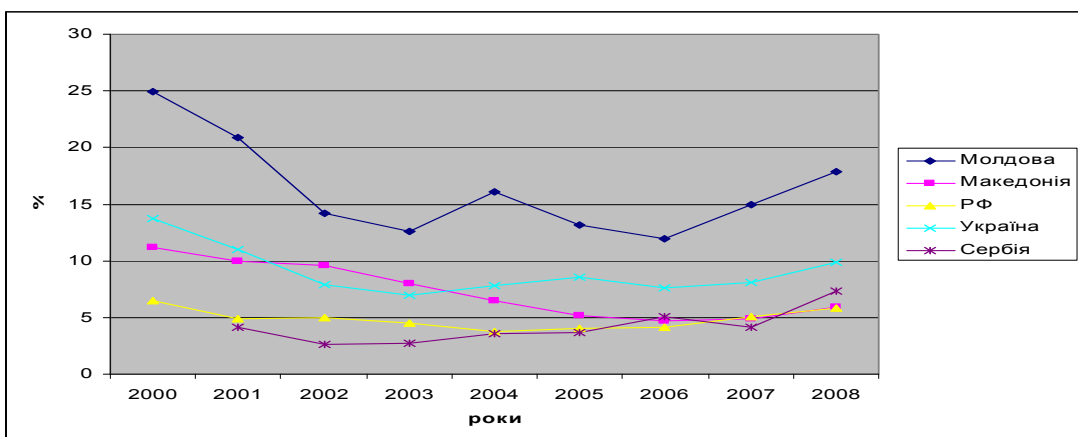

Рис. 2. Кумулятивні транснаціональні банківські потоки по окремих країнах (% ВВП 2008 р. до періоду 4-го кварталу 2008 р. – 1-го кварталу 2010 р.)

Динаміка реальної ставки кредитування характеризується значно меншим ступенем волатильності по даних країнах, ніж по розвинутих країнах світу у період з 2000 по 2008 рр. (рис. 5).

Рис. 3. Динаміка внутрішнього кредитування банківським сектором окремих країн з транзитивною економікою, 2000-2008, % до ВВП

Рис. 4. Динаміка ставки по депозитах по окремих транзитивних країнах, %

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

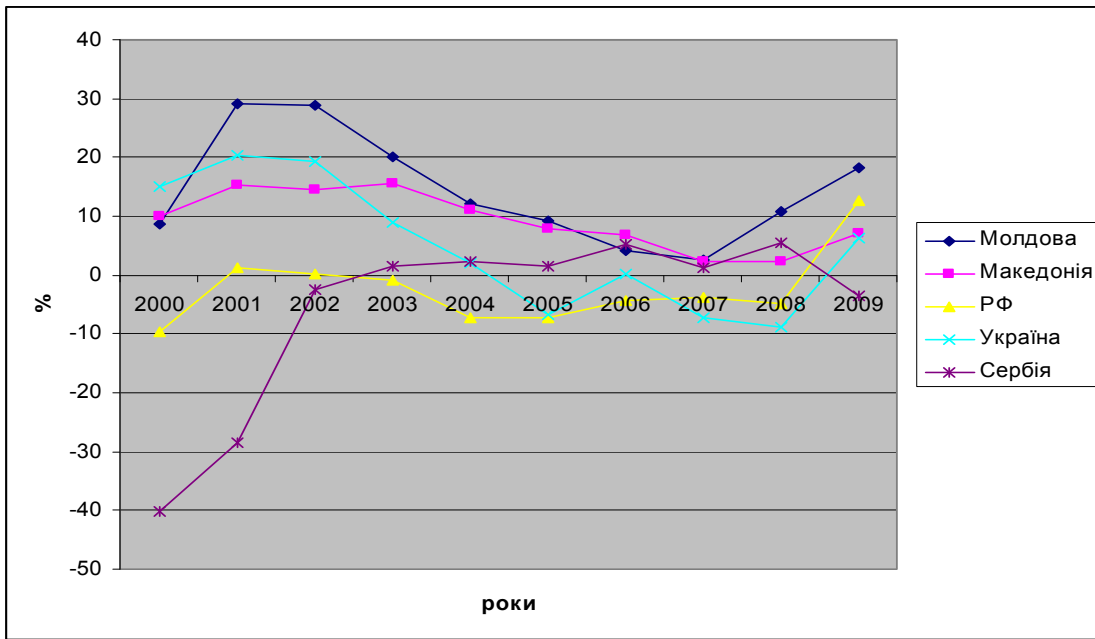

Рис.5. Динаміка реальної ставки кредитування по окремих транзитивних країнах світу, %

Проте, значною волатильністю характеризується динаміка темпів формування ВВП в цих країнах, що більшою мірою залежить від внутрішніх кризових в цих країнах, ніж від загальносвітових тенденцій (рис. 6).

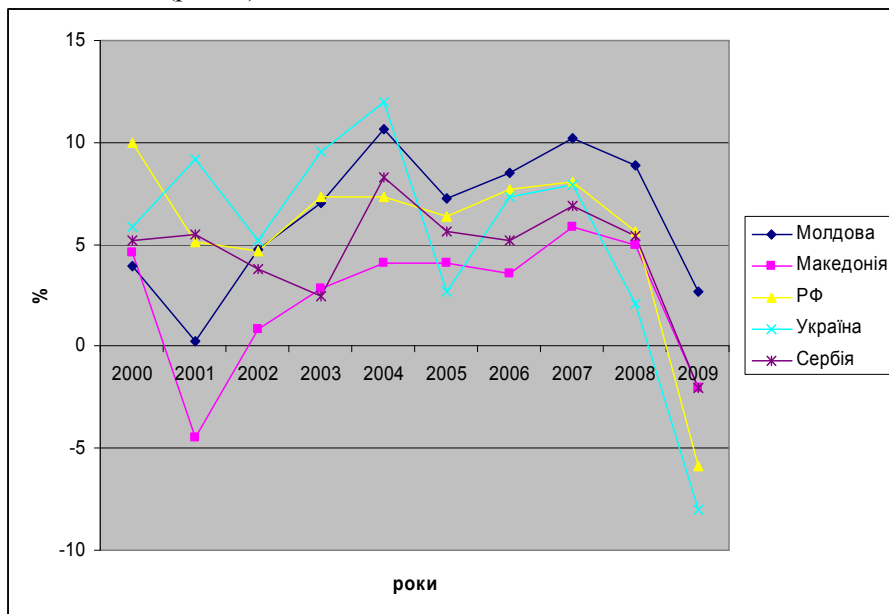

Рис. 6. Динаміка темпів зростання (падіння) ВВП по окремих транзитивних країнах, %

Порівняємо ступінь впливу показників діяльності банківського сектору на динаміку формування ВВП транзитивних економік цього регіону та економіки України.

Хай U_i – динаміка ВВП по країнах регіону; $X1_i$ – кредитна ставка; $X2_i$ – депозитна ставка; $X3_i$ – внутрішнє банківське кредитування по країнах на 2007 рік.

Вихідні дані аналізу

	Y	X1	X2	X3
Росія	8.1	-3.8	5.1	27.6
Україна	7.94	-7.2	8.1	61.1
Молдова	10.2	2.5	15	40.2
Македонія	5.86	2.4	4.9	34.4
Сербія	6.9	1.2	4.1	31.4

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Кореляційна матриця оцінок параметрів має вигляд:

	Y	X1	X2	X3
Y	1.000000	-0.067351	0.877438	0.214443
X1	-0.067351	1.000000	0.166386	-0.582384
X2	0.877438	0.166386	1.000000	0.368138
X3	0.214443	-0.582384	0.368138	1.000000

Перевірка моделі дає можливість зробити висновок про наявність зворотного зв'язку з x1, прямого – з x3, з x1 та x3 спостерігається слабкий зв'язок, з x2 – достатньо сильний.

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
X1	-0.222728	0.107594	-2.070080	0.2865
X2	0.426884	0.090660	4.708606	0.1332
X3	-0.069660	0.037367	-1.864197	0.3134
C	7.118251	1.177418	6.045647	0.1044
R-squared	0.959043	Mean dependent var		7.800000
Adjusted R-squared	0.836174	S.D. dependent var		1.615797
S.E. of regression	0.654002	Akaike info criterion		1.979148
Sum squared resid	0.427718	Schwarz criterion		1.666698
Log likelihood	-0.947870	F-statistic		7.805362
Durbin-Watson stat	2.443361	Prob(F-statistic)		0.255905

Отримана модель має вигляд:

$$Y = 7.11 - 0.22X1 + 0.43X2 - 0.07X3$$

Покращимо модель шляхом виведення з неї фактора x3:

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
X1	-0.081916	0.114616	-0.714697	0.5490
X2	0.328834	0.110460	2.976938	0.0967
C	5.273201	0.954015	5.527376	0.0312
R-squared	0.816710	Mean dependent var		7.800000
Adjusted R-squared	0.633420	S.D. dependent var		1.615797
S.E. of regression	0.978299	Akaike info criterion		3.077706
Sum squared resid	1.914137	Schwarz criterion		2.843368
Log likelihood	-4.694264	F-statistic		4.455828
Durbin-Watson stat	2.692609	Prob(F-statistic)		0.183290

Виведемо з моделі x1:

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
X2	0.315698	0.099645	3.168234	0.0505
C	5.451206	0.842503	6.470252	0.0075
R-squared	0.769898	Mean dependent var		7.800000
Adjusted R-squared	0.693198	S.D. dependent var		1.615797
S.E. of regression	0.894986	Akaike info criterion		2.905157
Sum squared resid	2.403000	Schwarz criterion		2.748932
Log likelihood	-5.262892	F-statistic		10.03770
Durbin-Watson stat	1.759830	Prob(F-statistic)		0.050549

Отримана модель має вигляд:

$$Y = 5.45 + 0.32X2$$

Фактор x2 значущий, модель в цілому значуща, а залежність фактора Y від фактора X описується на 81,6%.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Таким чином, всі досліджені змінні, що характеризують показники діяльності банківського сектору в країнах з транзитивними економіками мають тісний зв'язок з формуванням реального сектору цих країн.

Перевіримо гіпотезу стосовно зв'язку між розвитком банківського та промислового секторів для України, досліджуючи динаміку вищенаведених показників з 2000 по 2008 р.

Вихідні дані:

Y	X1	X2	X3
4.7	15	13.7	5.85
2.2	20.3	11	9.2
2.8	19.2	7.9	5.2
3.16	8.9	7	9.56
4.2	2	7.8	12
4.14	-6.7	8.6	2.7
5.1	0.3	7.6	7.3
5.2	-7.2	8.1	7.94
3.2	-8.8	9.9	2.1

Знайдемо кореляційну матрицю оцінок параметрів:

	Y	X1	X2	X3
Y	1.000000	-0.533413	-0.047353	0.030961
X1	-0.533413	1.000000	0.345001	0.322795
X2	-0.047353	0.345001	1.000000	-0.253060
X3	0.030961	0.322795	-0.253060	1.000000

Спостерігається зворотний зв'язок з x1 і x2, прямий – з x3. Зв'язок слабкий.

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
X1	-0.069250	0.038356	-1.805466	0.1308
X2	0.149062	0.202167	0.737319	0.4941
X3	0.114131	0.131827	0.865764	0.4262
C	2.050589	2.287968	0.896249	0.4112
R-squared	0.396242	Mean dependent var		3.855556
Adjusted R-squared	0.033987	S.D. dependent var		1.062863
S.E. of regression	1.044645	Akaike info criterion		3.226333
Sum squared resid	5.456415	Schwarz criterion		3.313989
Log likelihood	-10.51850	F-statistic		1.093822
Durbin-Watson stat	2.118693	Prob(F-statistic)		0.432506

Отримана модель є незначущою, змінні – незначущими.

Виведемо x2

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
X1	-0.056071	0.032621	-1.718900	0.1364
X3	0.074258	0.115562	0.642583	0.5443
C	3.613134	0.828925	4.358821	0.0048
R-squared	0.330597	Mean dependent var		3.855556
Adjusted R-squared	0.107462	S.D. dependent var		1.062863
S.E. of regression	1.004131	Akaike info criterion		3.107324
Sum squared resid	6.049680	Schwarz criterion		3.173066
Log likelihood	-10.98296	F-statistic		1.481604
Durbin-Watson stat	1.842097	Prob(F-statistic)		0.299960

Модель покращилась. Виведемо з моделі x3

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
X1	-0.049305	0.029551	-1.668463	0.1392
C	4.091125	0.350099	11.68561	0.0000
R-squared	0.284529	Mean dependent var		3.855556
Adjusted R-squared	0.182319	S.D. dependent var		1.062863
S.E. of regression	0.961101	Akaike info criterion		2.951656
Sum squared resid	6.466012	Schwarz criterion		2.995484
Log likelihood	-11.28245	F-statistic		2.783768
Durbin-Watson stat	1.880317	Prob(F-statistic)		0.139157

Параметр X1 залишився як і раніше незначущим і модель також не є адекватною по Prob(F-stat)>0.05. Низьке значення R-sq указує на слабку залежність варіації Y від X-ів, тобто банківський сектор слабо впливає на динаміку реального ВВП в Україні.

Проте на сьогодні спостерігається зростання латентної взаємодії між банківським та промисловим сектором у складі сформованих в Україні фінансово-промислових груп.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Быкова Н.И. Роль банковской системы региона в повышении инвестиционной активности / Н.И. Быкова — СПб, 1999. — 159 с.
2. Стрельцова Н.Т. Финансы и банки в условиях перестройки экономики/ Н.Т. Стрельцова /Институт экономики и организации промышленного производства СО РАН. — Новосибирск: Издательство ИЭОПП СО РАН, 1999 — Ч.1.: Финансы в переходный период, 1999. — 237 с.
3. Жилинский С.Э. Предпринимательское право: правовая основа предпринимательской деятельности: Учеб. / С.Э. Жилинский — 2-е издание, испр. и доп. — М.: Норма: Инфра-М, 1999. — 661 с.
4. Сапрыкин И.В. Маркетинговая стратегия планирования корпоративных клиентов коммерческого банка: Практи. пособие для работников универсал, коммерч. банков/ И.В.Сапрыкин /Академия нар. хоз-ва при Правительстве РФ, Ин-т менеджмента и маркетинга, Центр банков, менеджмента. — М7: Гелла принт, 1999. — 142 с.
5. Goldstein M. The case for an international banking standard. — Washington: Inst, for Intern. Economocs, 1997. — 108 p.
6. Національний банк України, <http://www.bank.gov.ua>
7. The Bankers' Almanac. — London, 1999 - 2001

ИНСТРУМЕНТЫ ГОСУДАРСТВЕННО-ЧАСТНОГО ПАРТНЕРСТВА В ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОЙ СФЕРЕ

Лисица Е.С., ассистент кафедры мировой экономики УО БГЭУ

Для решения проблем недофинансирования используются инструменты государственно-частного партнерства (ГЧП) при регулировании ЕМ. Среди них в ЕС выделяют «частную финансовую инициативу» (Великобритания), «сообщества смешанной экономики» (Франция), инвестиционные налоговые режимы (Россия), «кооперативное строительство» (Германия) и др.

По данным Всемирного банка, в транспортной отрасли строительство автомобильных дорог занимает первое место как по количеству реализованных проектов, так и по объему инвестиций (табл. 1).

Таблица 1.

Классификация проектов инфраструктуры на основе ГЧП по видам и объему инвестиций [1]

Виды проектов транспортной инфраструктуры	Количество проектов, шт	Объем инвестиций, млрд долл
Автомобильные дороги	546	99,754
Морские порты	325	41,696
Аэропорты	128	38,891
Железные дороги	100	30,580